

**ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
В СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ****THE OBJECTIVE SIDE OF ADMINISTRATIVE OFFENSES
IN THE FIELD OF LABOR PROTECTION****Чайка Р.О., аспірант кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права***Державний торговельно-економічний університет***Гуржій А.В., к.ю.н.,
доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права***Державний торговельно-економічний університет*

У статті досліджено питання щодо об'єктивної сторони адміністративних правопорушень в сфері охорони праці.

Наголошено на тому, що об'єктивна сторона адміністративного правопорушення – це зовнішній прояв суспільно-небезпечного посягання на об'єкт, що перебуває під охороною адміністративно-правових санкцій. Об'єктивну сторону складу утворюють ознаки, що характеризують зовнішній прояв проступку. Тобто це система передбачених нормою адміністративного права ознак, які характеризують зовнішній бік правопорушення.

Охорона праці є однією з найважливіших сфер правової діяльності, що забезпечує безпеку, здоров'я і гідні умови роботи для працівників. Правила охорони праці регулюють не тільки процеси, пов'язані з роботою, але й техніку безпеки, робочі стандарти та соціальні аспекти трудових відносин. Однак, порушення цих правил не тільки ставлять під загрозу життя і здоров'я працівників, але й завдають шкоди суспільним інтересам. Такі порушення, якщо вони мають адміністративний характер, кваліфікуються як адміністративні правопорушення.

Основним елементом будь-якого адміністративного правопорушення є об'єктивна сторона, яка вказує на зовнішній прояв суспільно-небезпечного діяння, що підлягає адміністративному стягненню.

У цій статті розглядається об'єктивна сторона адміністративних правопорушень у сфері охорони праці, її складові, специфіка та значення для ефективної реалізації правового захисту працівників.

Як висновок, сказано про те, що оскільки всі ці правопорушення мають формальний склад, тобто достатньо самої наявності протиправного діяння, можна зробити висновок, що будь-яке з них буде вважатися адміністративним правопорушенням з моменту його вчинення. Це вірно незалежно від того, чи були настання будь-яких конкретних шкідливих наслідків або причинно-наслідковий зв'язок між діянням і результатом.

Об'єктивна сторона адміністративних правопорушень у сфері охорони праці є ключовим елементом, що визначає протиправні дії або бездіяльність, які ставлять під загрозу життя та здоров'я працівників. Чітке розуміння і тлумачення цього елементу є необхідним для забезпечення належного правозастосування, захисту прав працівників і підвищення рівня безпеки на робочих місцях.

Ключові слова: охорона, захист, праця, склад, правопорушення.

The article examines the issue of the objective side of administrative offenses in the field of labor protection.

It is emphasized that the objective side of an administrative offense is an external manifestation of a socially dangerous encroachment on an object protected by administrative and legal sanctions. The objective side of the composition is formed by signs that characterize the external manifestation of the misdemeanor. That is, it is a system of signs provided by the norm of administrative law that characterize the external side of the offense.

Labor protection is one of the most important areas of legal activity that ensures safety, health and decent working conditions for employees. Occupational health and safety rules regulate not only work-related processes, but also safety techniques, work standards, and social aspects of labor relations. However, violations of these rules not only endanger the lives and health of employees, but also harm public interests. Such violations, if they are of an administrative nature, qualify as administrative offenses.

The main element of any administrative offense is the objective side, which indicates the external manifestation of a socially dangerous act that is subject to administrative penalties.

This article examines the objective side of administrative offenses in the field of labor protection, its components, specifics and significance for the effective implementation of legal protection of employees.

As a conclusion, it is said that since all these offenses have a formal structure, that is, the presence of an illegal act is enough, it can be concluded that any of them will be considered an administrative offense from the moment of its commission. This is true regardless of whether there were any specific harmful effects or a causal relationship between the act and the result.

The objective side of administrative offenses in the field of labor protection is a key element that determines illegal actions or inactions that endanger the life and health of employees. A clear understanding and interpretation of this element is necessary to ensure proper law enforcement, protect the rights of workers and increase the level of safety in workplaces.

Key words: security, protection, work, composition, crime.

Постановка проблеми. Об'єктивна сторона адміністративних правопорушень у сфері охорони праці є однією з ключових характеристик правопорушень, яка визначає зовнішній прояв протиправної поведінки. Вона включає дії або бездіяльність, що порушують встановлені правила охорони праці, а також їх наслідки та причинний зв'язок між діями і наслідками.

Проблема полягає у недостатній чіткості та однозначності правового регулювання цієї сфери в Україні, що ускладнює притягнення до відповідальності порушників і не сприяє належному виконанню норм охорони праці.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, об'єктивна сторона адміністративного правопорушення – це зовнішній прояв суспільно-небезпечного посягання на об'єкт,

що перебуває під охороною адміністративно-правових санкцій. Об'єктивну сторону складу утворюють ознаки, що характеризують зовнішній прояв проступку. Тобто це система передбачених нормою адміністративного права ознак, які характеризують зовнішній бік правопорушення [1, с. 22].

Охорона праці є однією з найважливіших сфер правової діяльності, що забезпечує безпеку, здоров'я і гідні умови роботи для працівників. Правила охорони праці регулюють не тільки процеси, пов'язані з роботою, але й техніку безпеки, робочі стандарти та соціальні аспекти трудових відносин. Однак, порушення цих правил не тільки ставлять під загрозу життя і здоров'я працівників, але й завдають шкоди суспільним інтересам. Такі пору-

шення, якщо вони мають адміністративний характер, кваліфікуються як адміністративні правопорушення.

Основним елементом будь-якого адміністративного правопорушення є об'єктивна сторона, яка вказує на зовнішній прояв суспільно небезпечного діяння, що підлягає адміністративному стягненню.

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення визначає зовнішній прояв дії або бездіяльності, яка порушує адміністративні норми і ставить під загрозу громадський порядок або інші охоронювані інтереси. Об'єктивна сторона правопорушення охоплює такі елементи: суспільно небезпечне діяння, шкідливі наслідки та причинний зв'язок між дією і наслідками.

Адміністративне правопорушення у сфері охорони праці зазвичай має три компоненти:

1. Протиправна дія або бездіяльність. Вона полягає в недотриманні або порушенні нормативних вимог охорони праці, таких як відсутність засобів захисту, нехтування правилами безпеки на виробництві тощо.

2. Настання шкідливих наслідків. Це може бути завдання шкоди здоров'ю працівників, погіршення умов праці або інші негативні результати.

3. Причинний зв'язок між дією або бездіяльністю і шкідливими наслідками. Це означає, що саме конкретне порушення стало причиною настання негативних результатів.

Об'єктивна сторона правопорушення включає конкретні дії або бездіяльність, які порушують вимоги охорони праці. До таких дій можна віднести, наприклад [2, с. 45]:

- Порушення правил техніки безпеки на робочому місці.
- Недотримання нормативів забезпечення засобами індивідуального захисту.
- Порушення вимог щодо проведення інструктажів або навчання працівників.
- Неправильне або несвоєчасне оформлення документів, що стосуються охорони праці.

Важливою частиною об'єктивної сторони є також бездіяльність. У сфері охорони праці це може бути:

- Відсутність контролю за виконанням правил охорони праці.
- Нехтування обов'язком провести перевірку технічного стану обладнання.
- Ігнорування необхідності встановлення захисних бар'єрів чи засобів захисту.

Протиправна дія в сфері охорони праці може включати різноманітні порушення, наприклад, нехтування правилами користування захисними засобами або невідповідність обладнання стандартам безпеки. Наприклад, відсутність системи вентиляції у виробничому приміщенні, що може призвести до отруєння працівників токсичними речовинами, є прямим порушенням норм охорони праці [3, с. 56].

Бездіяльність є не менш важливим елементом об'єктивної сторони правопорушення, адже не вжиття заходів безпеки може стати причиною серйозних наслідків. Наприклад, відмова адміністрації підприємства від проведення регулярних інструктажів щодо техніки безпеки може бути кваліфікована як адміністративне правопорушення.

Другий елемент об'єктивної сторони адміністративних правопорушень у сфері охорони праці – це наявність шкідливих наслідків. До таких наслідків належать:

- Фізичне або психічне ушкодження працівників.

- Погіршення умов праці на робочому місці.
- Підвищення ризику нещасних випадків.

Шкідливі наслідки є важливим елементом, оскільки саме їх настання є основною підставою для накладення адміністративної відповідальності.

Одним з ключових елементів об'єктивної сторони є причинний зв'язок між протиправними діями або бездіяльністю та шкідливими наслідками. У сфері охорони праці важливо довести, що саме конкретні дії або відсутність дій спричинили певні негативні наслідки, наприклад, травмування працівника.

Законодавство України у сфері охорони праці містить загальні вимоги до забезпечення безпеки на робочому місці, але іноді ці вимоги можуть бути недостатньо конкретними або деталізованими. Це ускладнює оцінку об'єктивної сторони правопорушення і визначення міри відповідальності.

Встановлення чітких причинно-наслідкових зв'язків між порушенням правил охорони праці та наслідками є одним із найскладніших аспектів. Наприклад, якщо працівник постраждав через несправне обладнання, роботодавець може стверджувати, що причиною був інший фактор, не пов'язаний із його бездіяльністю.

Контроль за дотриманням правил охорони праці іноді здійснюється недостатньо ефективно. Це призводить до того, що порушення не виявляються вчасно, а наслідки можуть бути катастрофічними для працівників.

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення у сфері охорони праці має важливе значення для правозастосовної практики. Від її правильності тлумачення та оцінки залежить можливість притягнення винних осіб до відповідальності, а також забезпечення належного захисту прав працівників [4, с. 77].

У практиці правозастосування часто виникають складнощі з доведенням факту порушення, особливо коли мова йде про складні виробничі процеси. У таких випадках важливим є проведення експертиз, які можуть точно визначити, чи було порушення норм охорони праці і чи спричинило воно негативні наслідки.

Висновки. Отже, оскільки всі ці правопорушення мають формальний склад, тобто достатньо самої наявності протиправного діяння, можна зробити висновок, що будь-яке з них буде вважатися адміністративним правопорушенням з моменту його вчинення. Це вірно незалежно від того, чи були настання будь-яких конкретних шкідливих наслідків або причинно-наслідковий зв'язок між діянням і результатом.

Наприклад, порушення певних норм і правил, такі як заготівля, переробка чи збут радіоактивно забруднених продуктів харчування; виробництво, зберігання, транспортування або реалізація продуктів, забруднених мікроорганізмами; незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення або пересилання наркотичних засобів чи психотропних речовин без мети збуту в невеликих кількостях та інші подібні правопорушення вважаються адміністративними відразу ж після їх вчинення і підлягають покаранню.

Відтак, об'єктивна сторона адміністративних правопорушень у сфері охорони праці є ключовим елементом, що визначає протиправні дії або бездіяльність, які ставлять під загрозу життя та здоров'я працівників. Чітке розуміння і тлумачення цього елемента є необхідним для забезпечення належного правозастосування, захисту прав працівників і підвищення рівня безпеки на робочих місцях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
2. Адміністративне право України. Загальна частина : навч. посіб. / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак, Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: СПОЛОМ, 2019. 504 с.
3. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. / В. В. Середя, Ю. С. Назар, К. М. Костовська. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 300 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.